

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av läs- och skrivunder-
visningen inom ämnena svenska/svenska som
andraspråk i årskurserna 4-6 vid Lackalänga
skola i Kävlinge kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför under 2015 en kvalitetsgranskning av läs- och skrivundervisningen inom ämnena svenska/svenska som andraspråk i årskurserna 4-6. Granskningen av undervisningen vid Lackalänga skola i Kävlinge kommun ingår i detta projekt.

Lackalänga skola besöktes den 21 april – 23 april 2015. Ansvariga inspektörer har varit Monica Axelsson och Sven-Olof Lundin. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av läs- och skrivundervisningen inom ämnena svenska/svenska som andraspråk genomförs i 35 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet, redovisas de samlade resultaten. För de skolor som ingått i granskningen ger detta en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor.

Bakgrundsuppgifter om Lackalänga skola

Lackalänga skola är en skola för elever i förskoleklass samt grundskolans årskurs 1-6. Vid tillfället för tillsynen är 170 elever inskrivna vid skolan varav 64 i årskurs 4-6.

Undervisningen i årskurs 4-6 bedrivs i åldershomogena klasser. Det finns en klass vardera i årskurs 4 och 6 samt två klasser i årskurs 5. I årskurs 4-6 undervisar fem lärare i svenska. Ingen elev läser svenska som andraspråk.

Skolan deltar sedan föregående läsår i ett skolutvecklingsprojekt, "Framtidens skola", som syftar till att öka elevernas läsförmåga. I projektet ingår kompetensutveckling för lärarna avseende både läs- och skrivutveckling.

I nationella provet i svenska för årskurs 3 läsåret 2013/2014 nådde fler elever vid skolan kravnivåerna i sex av de sju delprov som berör läsning och skrivning, jämfört med riket som helhet¹.

I nationella provet i svenska för årskurs 6 läsåret 2013/2014, låg det genomsnittliga provbetyget för momenten läsförståelse och skriftlig förmåga över snittet för riket. Vid jämförelse med det genomsnittliga resultatet för kommunen, låg skolan något lägre för

¹ Fyra delprov berör läsning och tre delprov berör skrivning.

det delprov som avser läsförståelse och över avseende skriftlig förmåga. I ämnet svenska som andraspråk genomfördes inte ämnesprovet.²

Av betygsstatistiken för årskurs 6 - läsåret 2013/2014 - framgår att den genomsnittliga betygspoängen för ämnet svenska på Lackalänga skola var högre än motsvarande uppgift för kommunen respektive riket. Under detta läsår sattes ej betyg i svenska som andraspråk.

Resultat

1. Görs syfte och mål med valt textinnehåll och arbetssätt tydligt för eleverna?

Här undersöks om läraren tar reda på elevernas behov, intresse, bakgrund och erfarenheter. Vidare om läraren motiverar eleverna, så att de förstår varför de ska arbeta med den aktuella texten eller skrivövningen. Här granskas också om läraren tydliggör för eleverna vad de ska lära sig och hur de ska arbeta för att nå målen.

Enligt skollagen ska hänsyn tas till elevers olika behov i utbildningen. ³ Alla barn ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁴ Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 11) ska läraren ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.⁵

Skolverket betonar att lärandet stimuleras och underlättas av att innehållet i texterna engagerar och kopplar till elevernas erfarenheter.⁶

Forskning visar att om läraren formulerar tydliga mål på kort och lång sikt som eleverna förstår och accepterar, så ökar elevernas lärande.⁷

Vid de lektioner som Skolinspektionen observerat presenteras lektionens huvudsakliga innehåll för eleverna på ett tydligt sätt. Läraren berättar vad som ska ske under lektionen. Det finns en struktur och lektionerna fungerar väl, till exempel vad gäller övergångar mellan olika inslag och uppgifter i undervisningen. Det råder också studiero under lektionerna.

Däremot förekommer det mer sällan att läraren för eleverna förklarar själva syftet med lektionen, alltså sambandet mellan det som ska göras och det lärande som är målet. Ett par exempel observerades dock. Vid en av lektionerna lägger läraren stor vikt vid att tydliggöra varför klassen ska träna på "inzoomning" - hur detta kan användas för att skapa gestaltningar i texter och gestaltningarnas betydelse för läsarens förståelse. Under arbetets gång återkommer läraren flera gånger till "syftet" och vid lektionens slut sammanfattar läraren med elevernas hjälp vad de lärt sig samt kopplar detta till en

² Ett delprov berör Läsa och ett berör Skriva.

³ 1 kap. 4 § andra stycket skollagen

⁴ 3 kap. 3 § skollagen

⁵ Lgr 11, avsnitt 2.2

⁶ Skolverket (2010). *Texters, textuppgifters och undervisningens betydelse för elevers läsförståelse. Fördjupad analys av PIRLS 2006*. Skolverkets aktuella analyser. Stockholm: Fritzes. Skolverket (2012). *PIRLS 2011. Rapport 381*.

⁷ Håkansson, J. & Sundberg D. (2012). *Utmärkt undervisning – Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm

matris, *"Respons på din text"*, som läraren arbetat fram tillsammans med eleverna. Eleverna i denna klass säger i intervju om sin lärare att *"hen brukar fråga oss varför vi tror att vi ska göra det ena eller andra"*.

Vid inledningen till en annan lektion, som gäller läsförståelse, för läraren ett resonemang med eleverna om ett delvis nytt arbetssätt med lässtrategier. Samtalet rör sig runt för- och nackdelar med detta arbetssätt och innebär att läraren riktar elevernas uppmärksamhet mot det som eleverna ska lära sig. Eleverna får därmed också möjlighet att reflektera över sitt lärande och flera deltog aktivt i detta samtal.

Vid övriga lektioner sker ingen tydlig inramning för att göra eleverna medvetna om syftet och vad de ska lära sig. En av lärarna säger att hen inte så ofta kopplar lektionens uppgifter till målen för undervisningen. En annan lärare berättar att hen *"försöker smyga in dem i undervisningen, så att eleverna inte tröttnas med detta"*. Eleverna i en klass säger att deras lärare tidigare sagt om liknande uppgifter att *"vi ska lära oss att skriva berättelser och lära oss mer om svenska språket"*. I en annan klass, på fråga om hur läraren gör för att eleverna ska förstå vad de ska lära sig, svarar eleverna att *"vår lärare brukar inte säga så. Men hen brukar säga att vi måste följa läroplanen"*.

På fråga om hur lärarna gör för att skapa motivation hos eleverna inför olika arbetsuppgifter, berättar en lärare att eleverna under höstterminen i samband med valen till riksdag, kommun och landsting fick träna sig på att argumentera. Läraren menar att hen motiverade eleverna för detta genom att förklara att det är viktigt att kunna argumentera. En annan lärare uppger att hen använder nationella provet för att motivera sina elever. Lärarna berättar också hur de på olika sätt försöker utforma skrivuppgifter och hitta lästexter så att de ska passa eleverna, men att det är svårt eftersom *"eleverna är så spridda"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att syfte och mål med valt textinnehåll och arbetssätt i ganska låg grad görs tydligt för eleverna. Granskningen visar att läs- och skrivlektionerna oftast inte ges en tydlig inramning som möjliggör för eleverna att förstå syfte och mål med de olika aktiviteterna. Ett par lektioner har dock observerats där lärare gett eleverna goda möjligheter att förstå sambandet mellan det som ska göras och det lärande som är målet.

2. Får eleverna lära sig läs- och skrivstrategier för att utveckla sin läs- och skrivförmåga?

2.1 Får eleverna lära sig lässtrategier för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna?

Här undersöks om eleverna får lära sig att läsa och förstå olika typer av texter, använda olika angreppssätt utifrån vilket syfte de läser en text, reflektera över texter, urskilja budskap i texter samt sätta texter i relation till tidigare erfarenheter och kunskaper.

Här granskas också om läraren ser till att eleverna strukturerat får samtala om egna och andras texter med ett aktivt lärarstöd utan fokus på rätt eller fel svar. Vidare om läraren medvetet arbetar med att ge eleverna verktyg som hjälper dem att förstå det de

läser.

Enligt skollagen syftar utbildningen till att främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.⁸

Enligt kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Forskning visar att det är betydelsefullt att eleverna får stöd genom samtal om texternas innehåll för att kunna utveckla läs- och skrivstrategier.⁹

Olika texter

Skolinspektionen har tagit del av exempel på skolans pedagogiska planering för undervisning inom ämnet svenska, med utgångspunkt från läroplanens centrala innehåll och kunskapskrav. Det framgår att lärarna planerar för att eleverna ska få arbeta med olika slags texter inom läsundervisningen.

Av de sex lektioner som Skolinspektionen observerat kan två sägas vara renodlade läslektioner. Under en av skrivlektionerna användes dessutom läsningen som inspiration och ingång för elevernas eget skrivande. Lärare och rektor betonar att läsning och skrivning hör ihop.

De texttyper som används i den läsundervisning som observerats är berättande texter respektive kåseri. Lärarna säger att de är nöjda med den blandning av texttyper som eleverna får tillgång till i undervisningen. Faktatexter läser man inom svenskämnet men också i övriga ämnen, och man använder då enligt lärarna lässtrategier anpassade för den texttypen. *"De flesta av oss är behöriga för och undervisar i alla ämnen så det är sällan man har svenska som ett isolerat ämne"*. Lärarna beskriver skolbibliotekarien som en viktig inspirationskälla när det gäller att hitta texter.

I intervju berättar eleverna från en klass ganska utförligt om vilka slags texter de brukar läsa. Mest läser eleverna skönlitteratur, dels böcker som de får välja själva (bänkbok), dels böcker som läraren eller skolbibliotekarien väljer. De har också läst faktatexter om vikingatiden (som de nu håller på att skriva om), Sverige, landskap och djur. Elever från en annan klass säger att de förutom böcker får läsa *"fakta, fabler, dikter, noveller och reportage"*.

Av elevenkäten¹⁰ framgår att man i svenska läser både skönlitteratur och faktatexter i ungefär samma utsträckning men att så kallade webbtexter förekommer i begränsad omfattning.

Lässtrategier

På fråga om eleverna känner till att man kan läsa en text på olika sätt svarar de i en intervjugrupp att man till exempel kan skumma i en ordlista. Vidare säger eleverna att de inte har tränat så mycket på det, *"vi kan nog egentligen redan göra det"*. I två klasser berättar eleverna att de lärt sig översiktsläsning och sökläsning. I en klass har man inte tränat så mycket på det. Lärarna säger att de har gått igenom de olika sätten att läsa på

⁸ 1 kap. 4 § tredje stycket skollagen

⁹ Skolverket "Nya språket lyfter" kapitel "Vad säger forskning" sid 15

¹⁰ Skolinspektionen har genomfört en elevenkät vid samtliga skolor (åk 4-6) som ingår i denna granskning. Svarsfrekvensen för Lackalänga skola uppgick till ca 97 %.

och att man gör det i naturliga sammanhang. I årskurs fyra har man "bara testat utan att gå för djupt in på det".

Rektor beskriver i en sammanställning (*Fokus på läsning Ljungensskolan och Lackalängaskolan*, sammanställd under våren 2015) olika satsningar som gjorts för att utveckla läs- och skrivundervisningen. Bland annat nämns kompetensutveckling riktad mot reciprok undervisning¹¹, *Nya språket lyfter*¹², genrepedagogik¹³ och *En läsande klass*¹⁴. Rektor berättar i intervju att skolan ska delta i Läslyftet¹⁵ från och med 2016. Vidare att det pågår ett kollegialt lärande med pedagogiska diskussioner kring läs- och skrivutveckling i ett F6-perspektiv. Detta sker i samverkan mellan de båda skolorna under ledning av förstelärare på de båda skolorna. Rektor säger i intervju att alla lärare arbetar med *Nya språket lyfter* men att lärarna i övrigt kan använda olika metoder. Rektors bild är att skolans lärare är på gång med att arbeta med lässtrategier men att det är olika hur långt man kommit i detta.

Lärarna berättar att de började arbeta med lässtrategierna i höstas på initiativ av rektor. Med lässtrategier avses här de så kallade läsfixarna: "detektiven" (reda ut oklarheter, nya ord och uttryck), "spågumman" (förutspå och ställa hypoteser om texten med hjälp av textbilder, bildtexter och rubriker), "cowboyen" (sammanfattar det viktigaste i texten), "reportern" (ställer frågor om texten, både det som är uttalat och det som är outtalat) och "konstnären" (skapar inre bilder utifrån texten). Lärarna menar att strategierna motsvarar de kompetenser man behöver för att kunna läsa på ett bra sätt. Eleverna tillämpar lässtrategierna (ibland några av dem och ibland alla) när de arbetar med texter i olika grupper. En lärare säger att "som vuxen kan jag komma med frågor till eleverna – till exempel hur de förklarar ett ord". Av Skolinspektionens observationer framgår att eleverna får tillämpa lässtrategierna och arbeta med att förstå olika texters innehåll och budskap.

I övrigt har lärarna svårt att förklara hur de hjälper eleverna att komma vidare i arbetet med att fördjupa sin förståelse av texter, till exempel med strukturerade textsamtal. Av Skolinspektionens observationer framgår att det varierar mellan lärarna i hur hög grad läraren aktivt visar, vägleder och skapar former för strukturerade textsamtal.

I elevintervjuerna kan flertalet elever redogöra för att man arbetar med "korten", det vill säga lässtrategierna detektiven och så vidare. Ett par elever säger att "korten" hjälper dem att förstå texten och det relateras då också till lärarens aktiva stöd. "När vi jobbar i grupperna brukar läraren gå runt och lyssna". Enskilt arbete och arbete i grupper förfaller enligt eleverna vara den vanligaste arbetsformen, mer sällan undervisning och samtal i helklass.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i ganska hög grad får lära sig lässtrategier för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som

¹¹ Reciprok undervisning (kan översättas med ömsesidig undervisning) utformades som en modell för textsamtal i början av 1980. Reichenberg, M. (2014). *Vägar till läsförståelse*.

¹² www.skolverket.se

¹³ En undervisningsmodell som syftar till att göra eleverna medvetna om olika texters språkliga mönster, strukturer och syften. (www.andrasprak.su.se)

¹⁴ www.enlasandeklass.se

¹⁵ www.skolverket.se

står mellan raderna. Av granskningen framgår att eleverna får läsa mycket och läsa olika typer av texter samt lära sig tillämpa olika lässtrategier. Dock varierar det mellan lärarna i vilken omfattning eleverna ges ett aktivt lärarstöd i form av strukturerade textsamtal som hjälper dem att utveckla sin läsförståelse.

2.2 Får eleverna lära sig skrivstrategier för att skapa olika typer av texter med anpassning utifrån deras typiska uppbyggnad och språkliga drag?

Här undersöks om eleverna får lära sig vad som är typiskt för olika texter, att skriva olika typer av producerande texter och om de får lära sig hur man bygger upp en text beroende på syfte och sammanhang. Vidare granskas också om eleverna får lära sig att bearbeta de texter de skriver.

Här granskas också om läraren ser till att eleverna strukturerat får samtala om egna och andras texter med ett aktivt lärarstöd utan fokus på rätt eller fel svar. Vidare om läraren medvetet arbetar med att ge eleverna verktyg som hjälper dem att utveckla sitt skrivande.

Enligt skollagen syftar utbildningen till att främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.¹⁶

Enligt kursplanerna ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Forskning visar att elevernas skrivutveckling gynnas av att eleverna får skriva och kommunicera egna texter och av att de får undervisning om skrivande.¹⁷

Olika texter

Skolinspektionen har tagit del av exempel på skolans pedagogiska planering för undervisning inom ämnet svenska, med utgångspunkt från läroplanens centrala innehåll och kunskapskrav. Det framgår att lärarna planerar för att eleverna ska få arbeta med olika slags texter inom skrivundervisningen.

Av de sex lektioner som Skolinspektionen observerat kan tre sägas vara skrivlektioner. Som tidigare nämnts används läsningen som inspiration och ingång för elevernas eget skrivande - lärare och rektor betonar att läsning och skrivning hör ihop.

De texttyper som används i den skrivundervisning som observerats är berättande texter respektive reportage. Lärarna säger att de är nöjda med den blandning av texttyper som eleverna får tillgång till i undervisningen. Faktatexter skriver man inom svenskämnet men också i övriga ämnen, och man använder då enligt lärarna strategier anpassade för den texttypen.

I en intervju säger eleverna från en klass att de inte får skriva faktatexter "så jättemycket känns det som. Det blir mest berättande texter". I övrigt berättar eleverna att de får skriva olika slags texter.

Av elevenkäten framgår att man i svenska skriver både berättande texter och faktatexter i ungefär samma utsträckning men att webb-texter förekommer i mycket begränsad

¹⁶ 1 kap. 4 § tredje stycket skollagen

¹⁷ Skolinspektionens kunskapsöversikt inför projektet, www.skolinspektionen.se

omfattning. En av lärarna har en blogg där eleverna får gå in och kommentera anonymt. Läraren har gått igenom vad eleverna ska tänka på när de skriver. Övriga lärare säger att de inte arbetar med webbtexter och uppger att de haft problem med att elever *"blivit attackerade via twitter och liknande"*.

Skrivstrategier

Som framgår av föregående avsnitt om lässtrategier (2.1) pågår ett utvecklingsarbete för att utveckla läs- och skrivundervisningen på Lackalänga skola.

Vid Skolinspektionens observationer pågår skrivundervisning som är processinriktad och löper över flera lektioner med förberedelsefas, genomförande och bearbetning. Dessa lektionsserier är upplagda så att eleverna får ta del av olika exempel på den typ av text som de själva ska producera. De får också någon form av vägledning för vad de ska tänka på när de skriver - vad som gör att en text fungerar. Vidare får eleverna hjälp med att bygga upp en text, till exempel utifrån en given struktur eller med hjälp av en tankekarta. I processen ingår också att eleverna ska få respons på sitt arbete, i ganska hög grad handlar det om kamratrespons.

Av observationerna framgår att det varierar hur aktiva lärarna är i sin vägledning till eleverna. Som exempel kan nämnas en lektion då eleverna ska lämna respons - *"two stars and a wish"*. Det som eleverna ska utgå från i sin respons står på tavlan i form av några punkter. De får inledningsvis inga ytterligare instruktioner. Allteftersom arbetet fortskrider får läraren förtydliga uppgiften, till exempel att det inte bara handlar om att rätta stavfel. I en annan klass har läraren valt att inte arbeta med kamratrespons. Eleverna får en mindre och avgränsad uppgift som innebär att de ska jämföra texter före och efter bearbetning. I helklass förs sedan ett resonemang utifrån en matris, *"Respons på din text"*. Det förefaller som att många elever ser skillnad på texter med och utan gestaltning, som bearbetningen handlar om i detta fall.

Lärarna säger i intervju apropå skrivundervisningen att *"det inte får vara för allvarligt, det ska vara roligt också"*. Intrycket från både lektioner och elevintervjuer är att eleverna tycker att det är roligt att skriva. Av intervju med lärarna framgår att de har svårt att beskriva hur de tänker runt skolans skrivundervisning och hur de vill utveckla den. De har inte någon gemensam inriktning på arbetet. En lärare säger till exempel att hen arbetar utifrån cirkelmodellen¹⁸, en modell hämtad från genrepdagogen som låter eleverna arbeta i fyra faser i skrivandet. Övriga lärare gör det inte.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i ganska hög grad får lära sig skrivstrategier för att skapa olika typer av texter med anpassning utifrån deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Av granskningen framgår att eleverna får lära sig strategier för att bygga upp och bearbeta texter samt att de får skriva olika typer av texter. Dock kan Skolinspektionen notera vissa variationer i kvalitet avseende det aktiva lärarstödet.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolan arbetar med webbtexter (till exempel bloggar, twitter, facebook, sms) för att eleverna ska få kunskap om och kunna hantera nutida kommunikationssätt.

¹⁸ www.skolverket.se/skolutveckling/lanande/sprak/ncs/reportage/2010/cirkelmodellen-en-vag-till-battremaluppfyllelse-1.139639

3. Utmanar och vidgar undervisningen elevernas intresse för läsning och skrivning?

Här undersöks om läraren följer upp hur varje elevs intresse för läsning och skrivning utvecklas och tillsammans med eleverna utvärderar undervisningen. Vidare om läraren utgår från detta för att säkerställa att läs- och skrivundervisningen inriktas mot en tydlig progression i varje elevs lärande. Här undersöks också om eleverna (i intervjuer och enkät) uppger att deras intresse för läsning och skrivning ökar.

Enligt kursplanerna ska undervisningen i svenska och svenska som andraspråk stimulera elevernas intresse för att skriva och läsa.

Skolverket visar i en rapport att de elever som tycker om att läsa har ett bättre läsprovresultat än elever som inte tycker om att läsa.¹⁹

I den elevenkät som Skolinspektionen genomfört är det en övervägande majoritet av eleverna (79 %) som tycker att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att läraren i svenska är bra på att göra skolarbetet intressant.

I samma enkät fick eleverna svara på om undervisningen i svenska gör så att de vill skriva mer och läsa mer. En majoritet av eleverna ger ett positivt svar på frågan (71 respektive 68 %).

Av intervjuer med eleverna framgår att det varierar hur man ser på undervisningen i svenska. De positiva synpunkterna överväger. *"För det mesta är det intressant". "Ibland kan det vara lite tråkig text...". "Det är intressant att lära sig skriva också".* Eleverna säger att det är intressant att läsa och att *"när man lär sig att förstå texterna blir det också roligare att läsa". "Ibland har vi fått för lätta uppgifter så att en del blivit färdiga alldeles för snabbt".* Framförallt betonar eleverna nyttan med att kunna läsa och skriva. *"Det är viktigt i alla ämnen". "Det är viktigt att kunna när man blir stor och ska jobba". "Det behövs i livet".* Under de lektioner som Skolinspektionen observerat, deltar de flesta elever engagerat och koncentrerat i undervisningen.

I enkäten är det 38 procent av eleverna som svarar att deras lärare i svenska ger dem för lätta arbetsuppgifter. Lärarna säger i intervju att de inte förstår elevernas svar. De menar att de arbetar för att eleverna ska fördjupa sig i sina uppgifter men att det kan vara svårt för en del elever. En lärare säger att hen alltid väljer texter som ligger något över elevernas nivå för att utmana dem. En annan lärare uppger att de hjälper eleverna att inte *"välja för enkla böcker"*. I intervju säger elever från två olika klasser att *"hen brukar ge lite blandade uppgifter och ibland ger hen tre, fyra olika grejer att göra. En kan vara jättesvår och så". "Den uppgift hen gav oss passade oss ganska bra. Vi hann genomföra den och den kunde göras på olika sätt"*.

Eleverna tillfrågas också i enkäten om det stämmer att deras lärare i svenska frågar dem vad de tycker om undervisningen i ämnet. 60 procent av eleverna svarar att det stämmer helt och hållet eller ganska bra. I intervjuer med elever framstår bilden som mer positiv.

¹⁹ Skolverket (2012). *PIRLS 2011 – Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. Stockholm.

Lärarna berättar att de muntligt utvärderar sina pedagogiska planeringar tillsammans med eleverna. I en klass följer läraren upp undervisningen genom en reflektionsbok och "fredagsfrågan". I en annan klass beskriver eleverna hur de får tala om vad de tycker i olika frågor - de får lägga ner huvudet på bänken, blunda och räkka upp handen om de håller med.

Elevernas kunskapsutveckling följs upp och dokumenteras av lärarna på olika sätt. Däremot har man inte system för att följa upp hur varje elevs intresse för läsning och skrivning utvecklas.

På fråga om skillnader i resultat mellan pojkar och flickor svarar lärarna att det ser olika ut från grupp till grupp och att man inte funderat så mycket på detta. Enligt rektor "pratar man om det men arbetar inte särskilt aktivt med det just nu". Rektor informerar också om att i de resultatuppföljningar som görs, särskiljs pojkars och flickors resultat. För närvarande föreligger inga skillnader.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i svenska i ganska hög grad utmanar och vidgar elevernas intresse för läsning och skrivning. Undervisningen verkar engagera många elever och stimulera deras intresse för att läsa och skriva. Lärarna följer upp elevernas arbete och kunskapsutveckling. Dock saknar skolan former för uppföljning av hur varje elevs intresse för läsning och skrivning utvecklas.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om eleverna får en undervisning i svenska/svenska som andraspråk som engagerar, motiverar och vidgar deras intresse för läsning och skrivning samt utvecklar deras läs- och skrivstrategier, så att tilltron till och utvecklingen av den egna språkliga och kommunikativa förmågan stärks. Projektets övergripande frågeställningar är:

- Får eleverna lära sig läs- och skrivstrategier för att utveckla sin läs- och skrivförmåga?
- Får eleverna ett aktivt stöd i läs- och skrivundervisningen?

Metod och material

Granskningen av undervisningen inom ämnena svenska/svenska som andraspråk svenska i årskurserna 4-6 innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation samt besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare, rektor och elever. Skolinspektionen har också genomfört en elevenkät vid samtliga skolor som ingår i granskningen.

All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.